

Katarína Mikolášová

Komora babky Želky

Kam sa podela Kotúľka?

„Prepánajána!“ zakričí babka. Miska so suchou fazuľou jej vyletí z ruky a váľa sa po drevenej podlahe. Pestrá fazuľa sa rozuteká široko-dáľeko.

„Ach, či som ja nešikovná!“ lamentuje. „Starý človek, hotová opica!“

Ešte chvíľu si niečo šomre a potom sa zohne, aby fazuľu pozbierala.

„A prečo opica?“ chce vedieť Dorka.

„Lebo som už stará a podobám sa na opicu,“ uškrnie sa babka.

Dorka podíde tesne k babke a zblízka sa jej uprene zahľadí do tváre.

„Nepodobáš,“ povie. „Opice v zoologickej záhrade sú celé chlpaté. Aj na tvári.“

„Dobre, dobre,“ babka sa už naozaj rozosmeje. „Veď už toľko nepoučuj!“

„Pomôžem ti,“ rozhodne sa Dorka. Potom si kľakne, štvornožky chodí po podlahe a zbiera rozsypanú fazuľu. Joj! Akosi je jej veľa!

„Ty si moje zlaté dievčatko,“ pohladká ju babka po hlave.

„Prečo máš tak veľa fazule?“ vyzvedá sa Dorka.

„Lebo sa jej veľa urodilo.“

„A prečo?“

„Na jar a v lete pršalo tak akurát a potom bola dlhá a slnečná jeseň. Fazuľa stihla dozrieť.“

„Polievala si ju?“

„No, aj to,“ pripustí babka. „Ale iba na začiatku, kým boli rastlinky celkom maličké a dlhší čas nepršalo. Vtedy som ich aj okopala, aby ich neprerástla burina. A potom dedko všetku fazuľu podoprel lieskovými palicami.“

„Pozri, babka, na zemi už nie sú žiadne fazuľky,“ obzerá sa vnučka. Skontroluje všetky kúty kuchyne a ešte raz sa vopchá aj pod stôl. Chvíľu si ho zospodu obzerá.

„Tu je iba pavučina,“ povie, vyštverá sa odtiaľ a rozradostene poskakuje okolo babky.

„Dobrá si ty pomocníčka, Dorka, bez teba by som to zbierala celú večnosť. Aj chrbát by ma rozbolel,“ povie babka a chystá sa odniesť misku s fazuľou do komory.

„Babkááá! Môžem ešte tie fazuľky...“ načiahne sa Dorka za miskou. „Prosím. Chcem ich chytiť.“

„Veď nikam neutekajú,“ zažartuje babka.

„Chcem sa ich D O T K N Ú Ť,“ pomaly, nahlas a zreteľne vyslovuje Dorka každé písmenko.

Babka položí misku na zem.

„No nech sa páči. Len ich, prosím ťa, nerozsyp.“

„Lebo budem opica?“

„To určite,“ povie babka a oči sa jej смеjú.

Dievčatko ponorí obe rúčky hlboko do misky. Cíti, ako sa jej krásne farebné fazuľky hebko kľžu medzi prstami. Pod dotykom jemne štrkocú. Je to celkom príjemné. Chvíľu sa zabáva tým, že striedavo ohýba a vystiera všetky prsty. Najskôr pomaly. Fazuľky sa zľahka presypajú, hladkajú ju po pokožke. Potom pohyb zrýchli. Fazule začnú štrkotať oveľa hlasnejšie. Juj! Ako ju štekli! Dorka sa rozchichoce. Ešte viac zrýchli pohyb. Fazule už robia poriadny rámus. Zrazu šup a – niekoľko z nich vyskočí rovno na podlahu!

„Hí,“ zľakne sa Dorka, rýchlo vytiahne ruky z misky a pozbiera vypadnuté fazuľky.

Schytí misku a ponáhľa sa za babkou.

„Teraz ju už môžeme schovať do komory,“ povie.

Babka presype fazuľu do nevelkej kartónovej škatule.

„Prečo ju nedáš do vreca?“ ukáže Dorka na plátenné vrečko na polici.

„Už je plné. Túto fazuľu odložíme na sadenie. Na budúci rok.“

„Tak dobre,“ súhlasí Dorka. Potom zatvorí dvere.

Malým oknom vchádza do komory trochu svetla. Vládne tam šero a rozmanité vône. Zo škatuľky s fazuľkami sa po chvíli ozvú zvláštne zvuky. Šuchot – alebo škrabot? Alebo sú to... tichučké hlásky?

„Komora bude odteraz náš nový domov, deti,“ vysvetľuje pani Švábková Papajkovi a Strúčikovi. Chlapci tichučko sedia v kartónovej škatuli. Obaja sú fialovej farby s niekoľkými tmavšími škvrnami. Strúčik má o jednu škvrnu viac ako Papajko. Papajko je zas o máličko väčší. Je im trochu tesno, lebo fazuliek je v škatuli veľa. A trochu sa aj boja.

Donedávna žili s rodičmi v jednom peknom veľkom fazuľovom struku. Struk visel na vysokánskej rastline, ktorá sa obtáčala okolo lieskovej palice. Bol odtiaľ parádny výhľad na celú babkinu záhradu. V iných strukoch bývali ďalšie fazuľové rodiny. Hneď vedľa žili Vlákňití a Strakatí. O poschodie nižšie bývali rodiny Maslová a Výživná. Na úplne najnižšom poschodí tesne nad zemou býval ujo Odfuk. Býval celkom sám. Jeho struk bol oveľa menší ako ostatné. Pani Švábková to vysvetľovala tým, že k sa k nemu nedostalo dosť slniečka. Chlapci tomu vôbec nerozumeli.

„Prečo je to tak?“ pýtali sa mamy.

„To sa dozviete v škole,“ vyhla sa pani Švábková ďalším otázkam.

„Ja viem, prečo ujo Odfuk býva sám,“ pošepkal Strúčik Papajkovi. „So slniečkom to nemá nič spoločné.“

„Si si istý?“

„Počul si, ako chrápe?“

„No.. áno, aj včera, aj predvčerom...“ spomenul si Papajko. „A poriadne!“

„Počuť to až na najvyššom poschodí. Vieš si predstaviť, keby ti chrápal tesne pri uchu?“

„To teda neviem.“

„Nikto si nevie.“

„Tak preto!“ svitlo Papajkovi.

Ale teraz môžu fazuľky na svoje struky už iba spomínať. Babka Želka ich jedného dňa všetky obrala a vysypala na velikánsky stôl pod prístreškom pred šopou.

„Najvyšší čas,“ povedala vtedy dedkovi. „Ešte pár dní a bola by sa mi všetka fazuľa vysypala na roľu.“

A naozaj. Celé leto boli struky zelené a mali šťavnatú dužinu. V tej sa fazuľkám výborne leňošilo. Lenže na jeseň začali struky postupne schnúť. Až nakoniec uschli načisto. Vyzerali, akoby boli z papiera. Samé od seba sa otvárali. Fazuľky sa museli držať zubami-nechtami, aby odtiaľ nevypadli.

Keď však babka fazuľu oberala, vypadla na zem krásna FasollaBella. Bývala na najslnečnejšom mieste v prepychovom struku na samom vrchu rastliny. Zaoberala sa iba tým, ako vyzerá. Práve si lakovala nechty, keď sa to stalo. Struk pukol už pred niekoľkými dňami a keď sa ho babka dotkla, FasollaBella druzgla do vlhkej hlíny. Dost' neelegantne. Nemohla sa predsa držať, keď mala mokré nechty. Našťastie si neublížila, iba tie nechty sa jej rozmazali.

Na jej veľké šťastie babke pomáhala vnučka Dorka. To ona zbadala FasolluBellu bezmocne ležať na zemi. Babka by si ju určite nevšimla, pretože do záhrady nenesí okuliare.

„Fúha, jedna fazuľka spadla,“ vykričala Dorka, čupla si a opatrne zdvihla FasolluBellu.

„Aká je nádherná!“ žasla Dorka. „Má až tri farby!“

„Ukáž?“ babka za zohla, aby lepšie videla.

„Fialová, biela... a ešte jedna bledšia fialová!“ počítala Dorka.

„Naozaj je veľmi pekná,“ súhlasila babka. „Pod', dáme ju sem k ostatným, aby sa nestratila.“

Fazuľky v suchých strukoch ležali ešte asi tri týždne na stole pri šope. Pred dažďom ich chránil prístrešok, ktorý postavil dedko z drevených hranolov a zakryl ho starými škridlami. Slniečným lúčom však nebránil. Keď bolo pekne, fazuľky si celé dni spokojne vyhrievali brušká na slniečku. Niekedy sa aj prechádzali po drevenej doske stola. To vtedy, keď ich nikto nevidel.

Keď prišiel čas, babka si doniesla pod prístrešok stolček, sadla si naň a postupne vylupovala fazuľky zo strukov. Vravela tomu, že „zrúbi fazuľu“. Potom ju sypala do vrečka v komore. No a poslednú miskú, tú, kde boli aj Papajko a Strúčik, vysypala do škatule.

Teraz si Papajko a Strúčik zvedavo obzerajú komoru. Je tu veľa políc a na nich všelijaké veci. Papierové aj plátenné vrečky, fľaše. Najviac je tu sklenených pohárov so zaváraninami. V slabom svetle však ďaleko nedvidia. Aj steny škatule im bránia vo výhľade.

„Nebojte sa, zvyknete si,“ utešuje ich pani Švábková. „O niekoľko dní pôjdete do školy. Len čo sa tu udomácnime a pani učiteľka si nájde vhodné miesto.“

„Aj náš Okružlík sa už teší na školu,“ pridá sa pani Vlákniťá.

„Výborne, už sa tu rozpráva o škole,“ poteší sa pani učiteľka Magdaléna Šarená.

„Musíme spočítať, koľko detí máme v škatuli. Potrebujem to vedieť, aby som si našla nejaký súci priestor. Chcem, aby sa deti cítili v škole voľne a príjemne.“

Fazuľky sa začnú mrviť. Každá rodina si usilovne ráta svoje deti. Tie sa potom usalašia v jednom kúte. Štuchajú sa a chichocú. Už sú tam Strúčik, Papajko, Okružlík, ba aj Brmbuliak Bielkovina z najvyššieho poschodia.

Odrazu sa škatuľou rozľahne krik.

„Kotúľka sa stratila!“

„Ako to? Kde je?“ Všetky fazuľky sa obzerajú okolo seba.

„Sú tu len Guľka a Uľka. Kotúľky niet!“ zalamuje rukami ich mamička. „Vôbec som si to v tom zmätku, keď nás presýpali, nevšimla!“

„Ale v miske s nami ešte bola,“ povie Guľka.

„Áno, hrali sme sa spolu na schovávačku,“ prisvedčí Uľka.

„Kde len môže byť?“

„Žeby sa schovala tak, aby sme ju nenašli?“

„Hádam sa jej nič zlé nestalo?“

„Hádam len cestou do komory nevypadla z misky a nestratila sa?!“

Fazuľky hľadajú Kotúľku po celej škatuli. Niektoré aj vyskočia von na policu a z police na zem. Ale Kotúľky niet ani tam.

V škatuli zavládne smútok. Odrazu nikomu nie je do reči. Aj deti sa prestanú štuchať a chichúňať.

„Bez Kotúľky nemôžeme začať vyučovanie,“ ozve sa napokon pani učiteľka Magdaléna Šarená. „Ale už je večer. Treba ísť spať. Všetko si dobre premyslíme a zajtra skúsime hľadať znovu. Určite ju nájdeme.“

Aluzaf sa naozaj hnevá

„Kam si sa schovala, Dorka? Raňajky čakajú!“ kričí babka. V kuchyni už rozvoniava kakao z čerstvo podojeného kozieho mlieka.

„Tu som, pod stolom,“ odpovie vnučka. „Pozerám sa na pavučinku.“

„Odkiaľ sa tam vzala pavučina?“ krúti hlavou babka Želka. „Veď upratujem každú sobotu. Kde je?“

„Predsa tu. Pri nohe stola. Je v nej aj maličký pavúček,“ teší sa Dorka.

„Vieš čo, Dorka? Podám ti mačiatko a ty tú pavučinku zotrieš, dobre?“

Mačiatko je taká strapatá prachovka z vlny na dlhej rúčke. Babka ju tak odjakživa volá. S mačiatkom je upratovanie hračka! Dorka babke rada pomáha. Ale teraz sa jej niečo nepáči.

„Je tam pavúček.“

„No a?“

„Je živý. Nemôžem mu predsa pokaziť domček.“

„Hm,“ zamyslí sa babka. „Vlastne máš pravdu.“

Dievča sedí pod veľkým dreveným stolom a pozoruje pavúka. Ten asi drieme. Hovie si v kúte pavučiny a vôbec sa nehýbe.

Zrazu Dorka začuje akýsi jemný zvuk. Akoby zakňučalo šteniatko, ale z hrozitánsky veľkej diaľky. Alebo píplo kuriatko? Zvuk prichádza zospodu. Od podlahy. Dorka sa obzerá okolo seba a skúma drevené dosky. Spozoruje, že medzi doskami, kde práve sedí, je dosť veľká medzera. Vopchá do nej ukazovák a pomaly ho posúva. Zrazu naďabí na niečo tvrdé. Aha! Fazuľka!

„Juj!“ ozve sa tenučký hlások.

Dorka vyleští oči. Štuchne prstom do fazuľky.

„Juj!“ počuje opäť. „Šteklíš ma.“

„Fazuľka! Teba sme tu včera zabudli! Nezbadala som ťa, lebo si sa schovala do škáry.“

„Neschovala. Zakotúlala som sa a uviazla som tu,“ smutne hovorí fazuľka. „Sama sa odtiaľto nedostanem.“

„Neboj sa, vyberiem ťa,“ rýchle povie Dorka, vezme fazuľku medzi palec a ukazovák a vytiahne ju zo štrbiny.

„Uf,“ vydýchne si fazuľka a poriadne sa ponáha. „Ďakujem, že si ma vyslobodila. Bála som sa, že v tej škáre ostanem naveky. Prepáč, nepredstavila som sa. Volám sa Kotúľka.“

„Ja som Dorka.“

„Dorka!“ ozve sa babka. „S kým sa to tam rozprávaš?“

„S nikým. Iba sa hrám,“ povie Dorka. Nemôže predsa babke vyradiť, že sa zhovára s fazuľkou. Neverila by jej. Dospelí sú takí. Ukryje si fazuľku do vrecka a ponáhľa sa za babkou. Keď sú doma iba ony dve, raňajkujú pri malom stolíku v kúte oproti sporáku. Mňam! Na raňajky je lekvárová lokša!

Jeden nesmelý lúč ranného slnka zabľúdi aj do komory. Papajko zívne. Pretiera si oči. Kde to som? čuduje sa. Vzápätí si spomenie, že babka Želka s Dorkou ich včera presťahovali sem, do škatule. Poobzerá sa. Všetky fazuľky ešte spia.

„Vstávaj,“ štuchne Strúčika.

„Čo je...“ Strúčik otvorí jedno oko.

„Pod', musíme pohľadať Kotúľku,“ povie Papajko a Strúčik otvorí aj druhé oko.

„A kam?“ pretiahne sa lenivo.

„Von zo škatule,“ vysvetlí Papajko.

Opatrne, aby nikoho nezobudili, vyliezajú na okraj škatule. Potom zoskočia dole a ocitnú sa na drevenej polici.